

Wydłużanie oczekiwanego trwania życia a wydatki na opiekę zdrowotną¹

Maciej Lis¹

¹Instytut Badań Strukturalnych, maciej.lis@ibs.org.pl

---

¹Badanie finansowane przez środki Narodowego Centrum Nauki

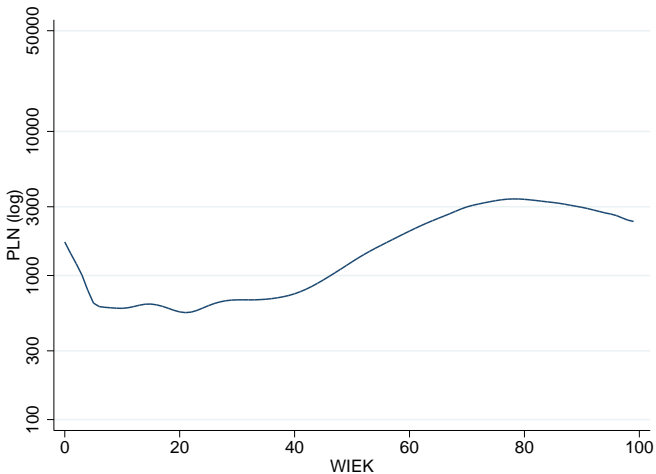
Czy starzenie się ludności spowoduje eksplozję wydatków zdrowotnych?

Zarys problemu

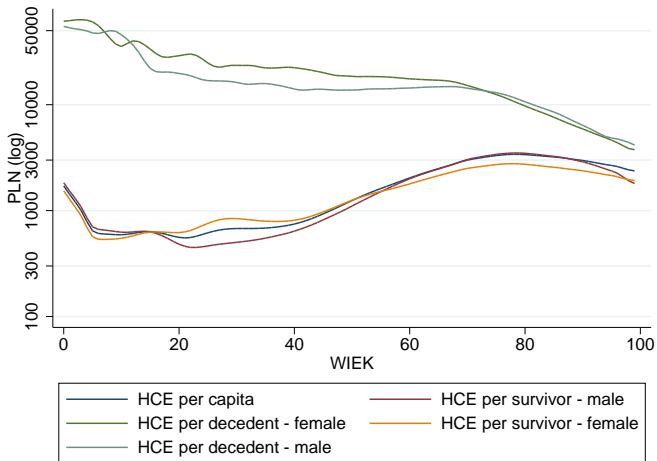
Źródła wzrostu wydatków zdrowotnych

Czas od urodzenia czy czas do śmierci

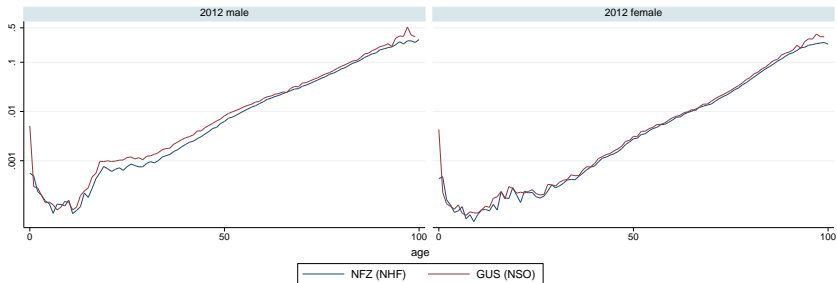
Wydatki zdrowotne silnie zależą od wieku

Ale w przypadku umierających zależność jest odwrotna

Stopa zgonów rośnie wraz z wiekiem

Czynniki wzrostu wydatków

▶ wydatki na zdarzenie

- ▶ wśród przeżywających - ($h_a^{s,u} = \frac{H_a^s}{I_a^s}$),
- ▶ wśród umierających - ($h_a^{d,u} = \frac{H_a^d}{I_a^d}$),

▶ liczba zdarzeń na pacjenta

- ▶ wśród przeżywających - ($i_a^s = \frac{I_a^s}{U_a^s}$)
- ▶ wśród umierających - ($i_a^d = \frac{I_a^d}{U_a^d}$)

▶ pacjenci w populacji

- ▶ przeżywających - ($u_a^s = \frac{U_a^s}{S_a^s}$)
- ▶ umierających - ($u_a^d = \frac{U_a^d}{D_a^d}$)

▶ stopa zgonów - ($d_a = \frac{D_a}{P_a}$)

▶ zmiana populacji (P_a) ze względu na zgony oraz różnice w liczebności populacji

Czynniki wzrostu wydatków

▶ wydatki na zdarzenie

- ▶ wśród przeżywających - $(h_a^{S,U} = \frac{H_a^S}{I_a^S})$,
- ▶ wśród umierających - $(h_a^{d,U} = \frac{H_a^d}{I_a^d})$,

▶ liczba zdarzeń na pacjenta

- ▶ wśród przeżywających - $(i_a^S = \frac{I_a^S}{U_a^S})$
- ▶ wśród umierających - $(i_a^d = \frac{I_a^d}{U_a^d})$

▶ pacjenci w populacji

- ▶ przeżywających - $(u_a^S = \frac{U_a^S}{S_a^S})$
- ▶ umierających - $(u_a^d = \frac{U_a^d}{D_a^d})$

▶ stopa zgonów - $(d_a = \frac{D_a}{P_a})$

▶ zmiana populacji (P_a) ze względu na zgony oraz różnice w liczebności populacji

Czynniki wzrostu wydatków

▶ wydatki na zdarzenie

- ▶ wśród przeżywających - $(h_a^{S,U} = \frac{H_a^S}{I_a^S})$,
- ▶ wśród umierających - $(h_a^{d,U} = \frac{H_a^d}{I_a^d})$,

▶ liczba zdarzeń na pacjenta

- ▶ wśród przeżywających - $(i_a^S = \frac{I_a^S}{U_a^S})$
- ▶ wśród umierających - $(i_a^d = \frac{I_a^d}{U_a^d})$

▶ pacjenci w populacji

- ▶ przeżywających - $(u_a^S = \frac{U_a^S}{S_a^S})$
- ▶ umierających - $(u_a^d = \frac{U_a^d}{D_a^d})$

▶ stopa zgonów - $(d_a = \frac{D_a}{P_a})$

▶ zmiana populacji (P_a) ze względu na zgony oraz różnice w liczebności populacji

Czynniki wzrostu wydatków

▶ wydatki na zdarzenie

- ▶ wśród przeżywających - $(h_a^{S,U} = \frac{H_a^S}{I_a^S})$,
- ▶ wśród umierających - $(h_a^{d,U} = \frac{H_a^d}{I_a^d})$,

▶ liczba zdarzeń na pacjenta

- ▶ wśród przeżywających - $(i_a^S = \frac{I_a^S}{U_a^S})$
- ▶ wśród umierających - $(i_a^d = \frac{I_a^d}{U_a^d})$

▶ pacjenci w populacji

- ▶ przeżywających - $(u_a^S = \frac{U_a^S}{S_a^S})$
- ▶ umierających - $(u_a^d = \frac{U_a^d}{D_a^d})$

▶ stopa zgonów - $(d_a = \frac{D_a}{P_a})$

▶ zmiana populacji (P_a) ze względu na zgony oraz różnice w liczebności populacji

Czynniki wzrostu wydatków

▶ wydatki na zdarzenie

- ▶ wśród przeżywających - $(h_a^{S,U} = \frac{H_a^S}{I_a^S})$,
- ▶ wśród umierających - $(h_a^{d,U} = \frac{H_a^d}{I_a^d})$,

▶ liczba zdarzeń na pacjenta

- ▶ wśród przeżywających - $(i_a^S = \frac{I_a^S}{U_a^S})$
- ▶ wśród umierających - $(i_a^d = \frac{I_a^d}{U_a^d})$

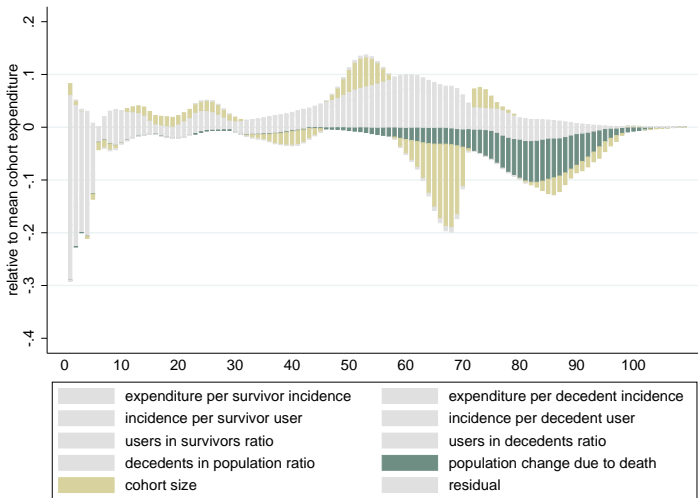
▶ pacjenci w populacji

- ▶ przeżywających - $(u_a^S = \frac{U_a^S}{S_a^S})$
- ▶ umierających - $(u_a^d = \frac{U_a^d}{D_a^d})$

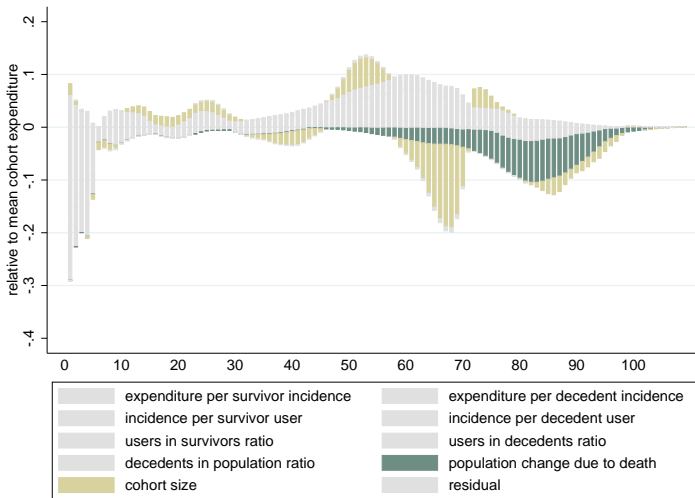
▶ stopa zgonów - $(d_a = \frac{D_a}{P_a})$

▶ zmiana populacji (P_a) ze względu na zgony oraz różnice w liczebności populacji

Różnice w liczebności poszczególnej kohort są ważne

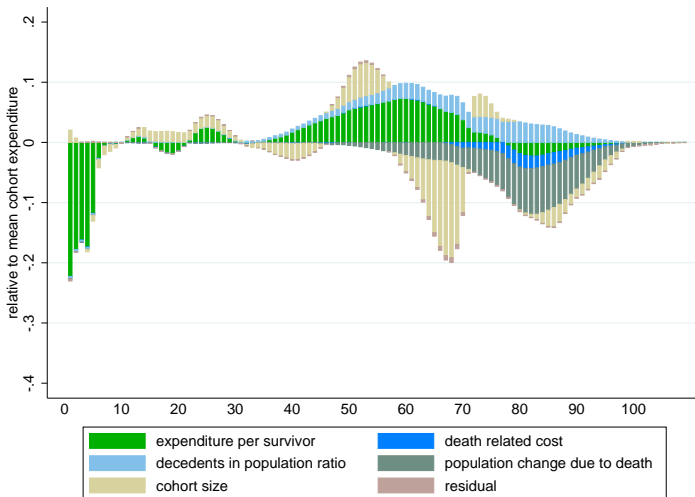
Zgony są istotną barierą dla wzrostu wydatków wraz z wiekiem

ale gdyby wydatki rok przed śmiercią były takie jak w ostatnim roku życia?

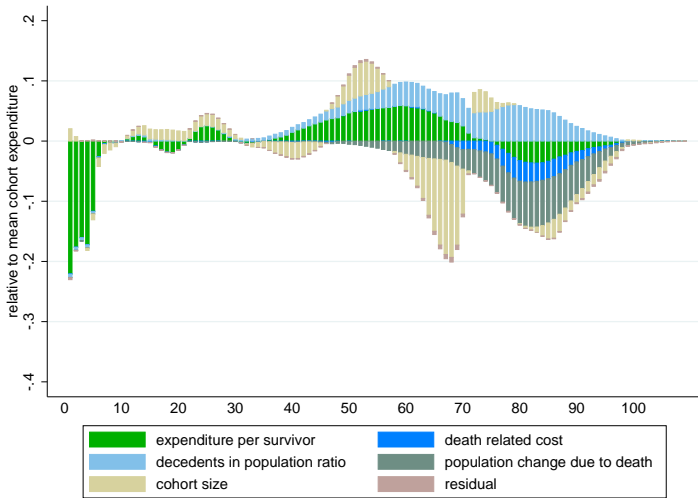
ale gdyby wydatki rok przed śmiercią były takie jak w ostatnim roku życia?

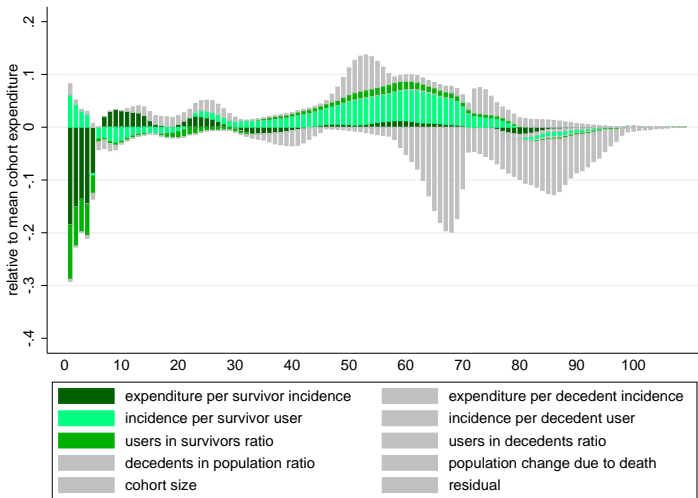
albo 2 razy wyższe niż w roku zgonu?

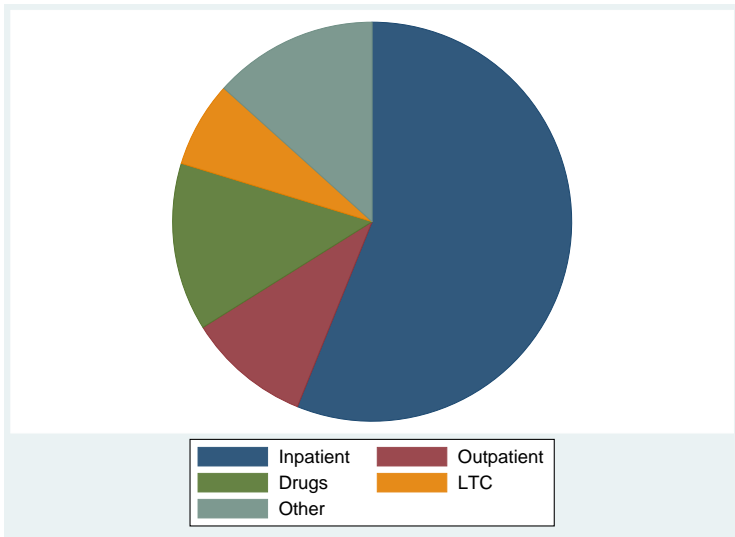
albo 2 razy wyższe niż w roku zgonu?

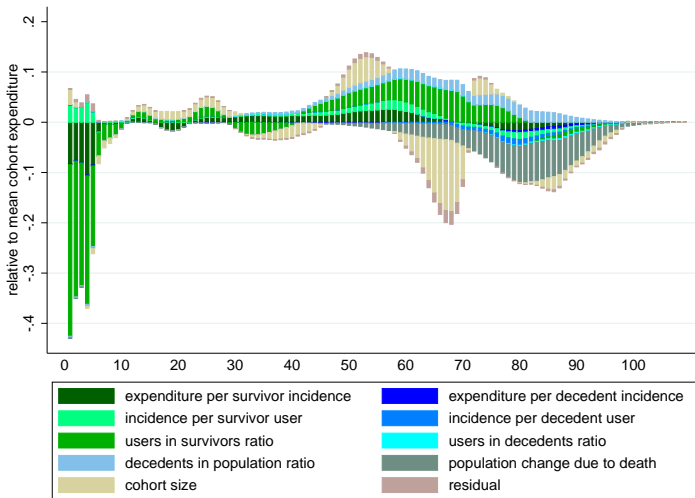
Starsi chorują częściej a nie drożej

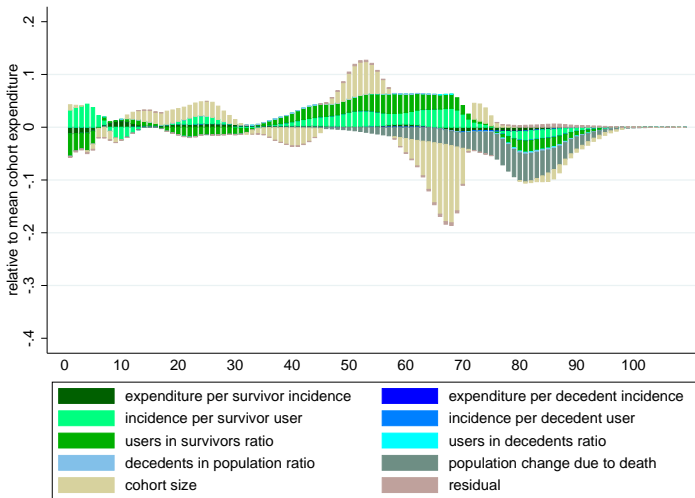
Wydatki szpitalne dominują

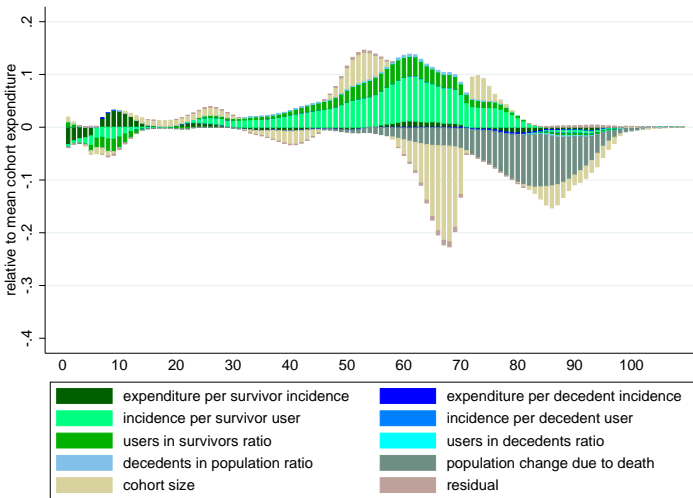
Osoby starsze częściej trafiają do szpitali

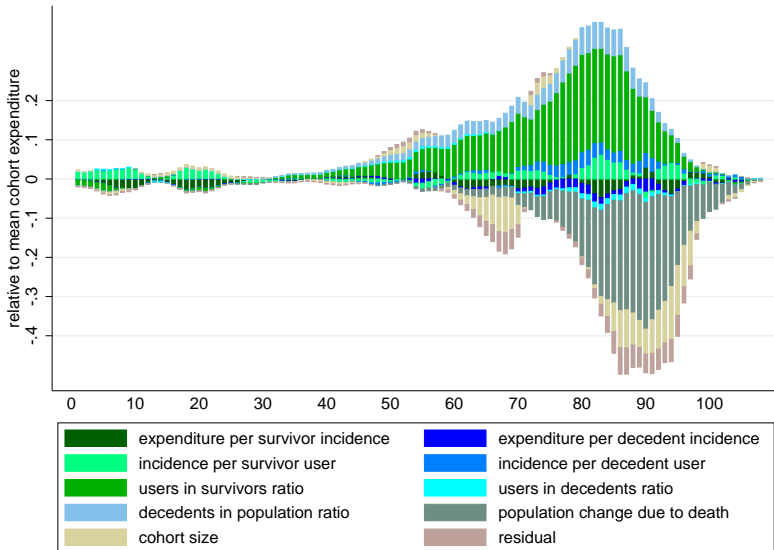
Wydatki amulATORYjne nie dotyczą osób w ich ostatnim roku życia

Wraz z wiekiem konsumujemy coraz więcej leków

Wydatki na opiekę długoterminową rosną później, ale intensywnie

Model ciągłego wzrostu wydatków przed śmiercią

Wydatki na przeżywającego zależą od struktury przeżywających według czasu do śmierci:

- ci, którzy przeżyją przynajmniej kolejne T lat
 $S_{a,T} = P(d > a + T | d > a)$
- ci, którzy umrą dokładnie za $t \in \{1, 2, 3, \dots, T\}$ lat
 $D_{a,t} = P(d = a + t | a > d),$

skoro koszty c_{a+t} przed śmiercią rosną wykładniczo ($\alpha e^{\gamma t}$) to:

$$h_a^S = S_{a,T} \alpha + \sum_{t=1}^T (D_{a,t} c_{a+t} \beta e^{\gamma(t-1)}) + \epsilon_a$$
$$\epsilon_a \sim N(0, \mu)$$

Model ciągłego wzrostu wydatków przed śmiercią

Wydatki na przeżywającego zależą od struktury przeżywających według czasu do śmierci:

- ci, którzy przeżyją przynajmniej kolejne T lat
 $S_{a,T} = P(d > a + T | d > a)$
- ci, którzy umrą dokładnie za $t \in \{1, 2, 3, \dots, T\}$ lat
 $D_{a,t} = P(d = a + t | a > d),$

skoro koszty c_{a+t} przed śmiercią rosną wykładniczo ($\alpha e^{\gamma t}$) to:

$$h_a^S = S_{a,T} \alpha + \sum_{t=1}^T (D_{a,t} c_{a+t} \beta e^{\gamma(t-1)}) + \epsilon_a$$
$$\epsilon_a \sim N(0, \mu)$$

Model ciągłego wzrostu wydatków przed śmiercią

Wydatki na przeżywającego zależą od struktury przeżywających według czasu do śmierci:

- ci, którzy przeżyją przynajmniej kolejne T lat
 $S_{a,T} = P(d > a + T | d > a)$
- ci, którzy umrą dokładnie za $t \in \{1, 2, 3, \dots, T\}$ lat
 $D_{a,t} = P(d = a + t | a > d),$

skoro koszty c_{a+t} przed śmiercią rosną wykładniczo ($\alpha e^{\gamma t}$) to:

$$h_a^s = S_{a,T} \alpha + \sum_{t=1}^T (D_{a,t} c_{a+t} \beta e^{\gamma(t-1)}) + \epsilon_a$$
$$\epsilon_a \sim N(0, \mu)$$

Model ciągłego wzrostu wydatków przed śmiercią

Wydatki na przeżywającego zależą od struktury przeżywających według czasu do śmierci:

- ci, którzy przeżyją przynajmniej kolejne T lat
 $S_{a,T} = P(d > a + T | d > a)$
- ci, którzy umrą dokładnie za $t \in \{1, 2, 3, \dots, T\}$ lat
 $D_{a,t} = P(d = a + t | a > d),$

skoro koszty c_{a+t} przed śmiercią rosną wykładniczo ($\alpha e^{\gamma t}$) to:

$$h_a^S = S_{a,T} \alpha + \sum_{t=1}^T (D_{a,t} c_{a+t} \beta e^{\gamma(t-1)}) + \epsilon_a$$
$$\epsilon_a \sim N(0, \mu)$$

Model ciągłego wzrostu wydatków przed śmiercią

Wydatki na przeżywającego zależą od struktury przeżywających według czasu do śmierci:

- ci, którzy przeżyją przynajmniej kolejne T lat
 $S_{a,T} = P(d > a + T | d > a)$
- ci, którzy umrą dokładnie za $t \in \{1, 2, 3, \dots, T\}$ lat
 $D_{a,t} = P(d = a + t | a > d),$

skoro koszty c_{a+t} przed śmiercią rosną wykładniczo ($\alpha e^{\gamma t}$) to:

$$h_a^S = S_{a,T} \alpha + \sum_{t=1}^T (D_{a,t} c_{a+t} \beta e^{\gamma(t-1)}) + \epsilon_a$$
$$\epsilon_a \sim N(0, \mu)$$

Model ciągłego wzrostu wydatków przed śmiercią

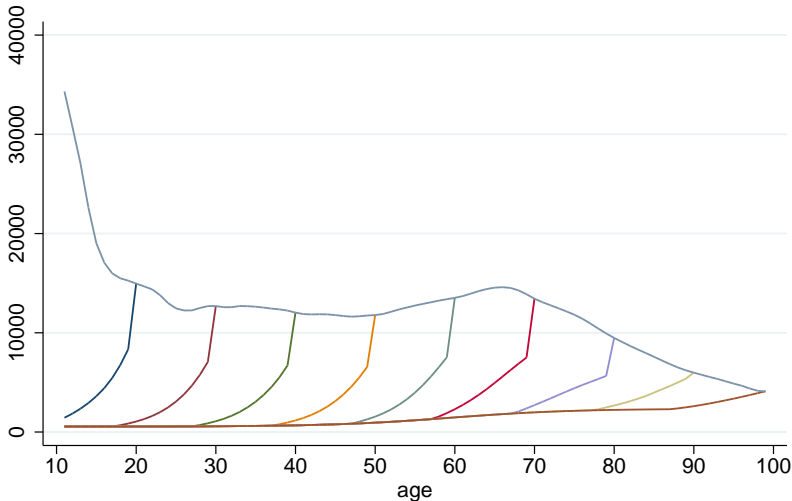
Wydatki na przeżywającego zależą od struktury przeżywających według czasu do śmierci:

- ci, którzy przeżyją przynajmniej kolejne T lat
 $S_{a,T} = P(d > a + T | d > a)$
- ci, którzy umrą dokładnie za $t \in \{1, 2, 3, \dots, T\}$ lat
 $D_{a,t} = P(d = a + t | a > d),$

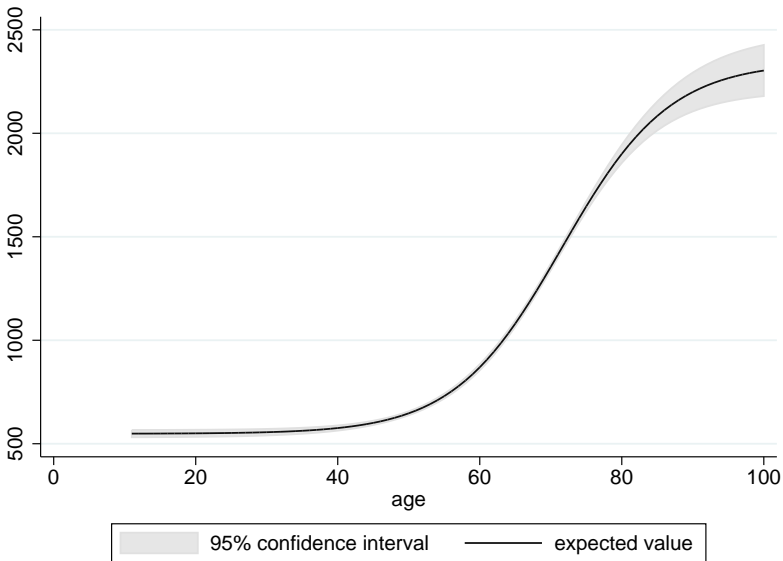
skoro koszty c_{a+t} przed śmiercią rosną wykładniczo ($\alpha e^{\gamma t}$) to:

$$h_a^S = S_{a,T} \alpha + \sum_{t=1}^T (D_{a,t} c_{a+t} \beta e^{\gamma(t-1)}) + \epsilon_a$$
$$\epsilon_a \sim N(0, \mu)$$

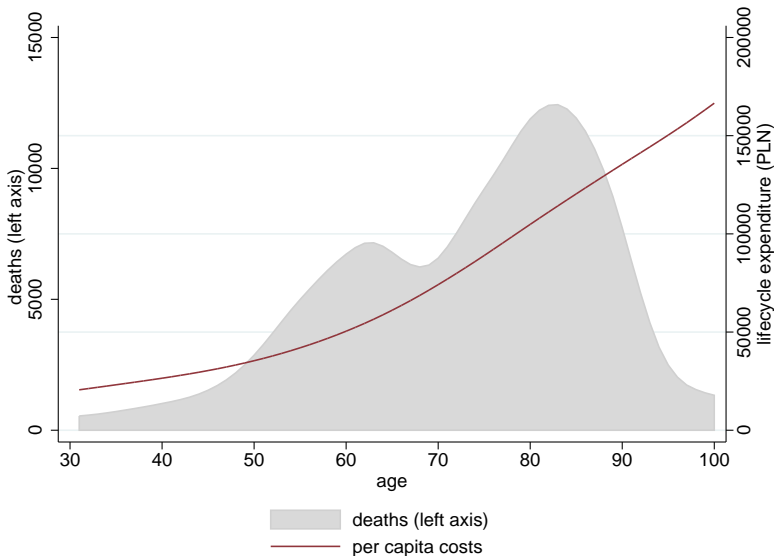
Ścieżki wydatków w zależności od wieku zgonu

Koszty niezależne od śmierci

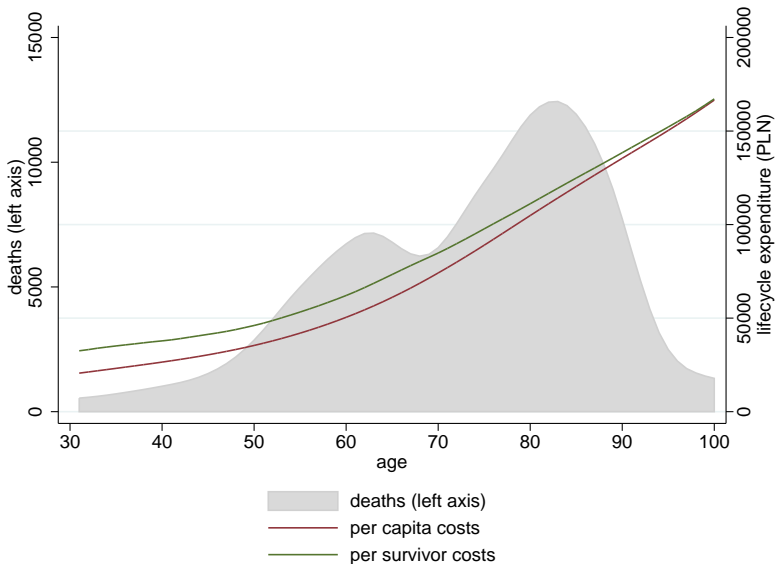

Skumulowane koszty w cyklu życia w zależności od wieku zgonu

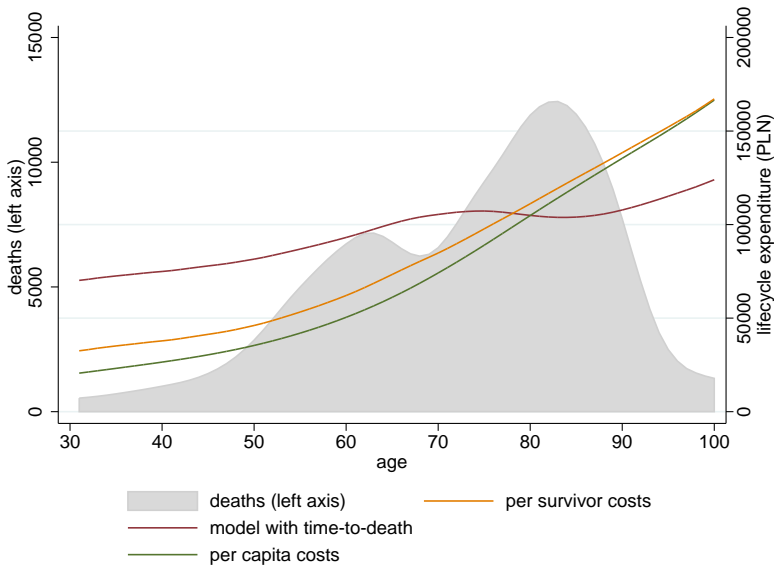

Skumulowane koszty w cyklu życia w zależności od wieku zgonu

Skumulowane koszty w cyklu życia w zależności od wieku zgonu

Dziękuję za uwagę

maciej.lis@ibs.org.pl